

I' VAVPOTIČ

GLEDALIŠKI LIST

IZDAJA UPRAVA NA
RODNEGA GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI · UREJA
OTON ŽUPANČIČ

CENA 2K

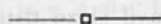
Spored za drugi teden

Drama

Poned., 20. sept.	—	Za narodov blagor.	C
Torek, 21. sept.	—	Zaprto.	
Sreda, 22. sept.	—	Anfisa.	D
Četrtek, 23. sept.	—	Za narodov blagor.	E
Petek, 24. sept.	—	Hasanaginica.	A
Sobota, 25. sept.	—	Pygmalion.	Izven.
Nedelja, 26. sept.	—	Hasanaginica.	Izven.
Poned., 27. sept.	—	Anfisa.	B

Opera

Poned., 20. sept.	—	Zaprto.	
Torek, 21. sept.	—	Lepa Vida.	A.
Sreda, 22. sept.	—	Trubadur.	B.
Četrtek, 23. sept.	—	Glumači, Gozdne vile.	C.
Petek, 24. sept.	—	Faust.	D.
Sobota, 25. sept.	—	Trubadur.	E
Nedelja, 26. sept.	—	Lepa Vida.	Izven.
Poned., 27. sept.	—	Zaprto.	

Za prihodnji teden se pripravljata v dramskem gledališču Shakespeareov *Sen kresne noči* v Župančičevem prevodu. — V operi se pripravljajo Hofmannove pripovedke francoskega skladatelja Offenbacha.

Za narodov blagor

Komedija v štirih dejanjih. Spisal Ivan Cankar.

Režiser: O. ŠEST.

Aleksij pl. Gornik	g. Gaberščik.
Dr. Anton Grozd, deželni poslanec, občinski svetnik i. t. d.	g. Ločnik.
Katarina, njegova žena	ga Juvanova.
Matilda, njegova nečakinja	gna Gradišarjeva.
Dr. Pavel Gruden, državni poslanec, občinski svetnik	g. Terčič.
Helena, njegova žena	ga Pregarčeva.
Jožef Mrmolja, občinski svetnik	g. Škerl.
Klander, občinski svetnik	g. Plut.
Mrmovljeva	gna V. Danilova.
Julijan Ščuka, žurnalista	g. Gregorin.
Siratka, literat	g. Rakuša.
Fran Kadivec, jurist, sorodnik Grozdov	g. Peček.
Profesor Kremžar	g. Pregarc.
Stebelce, poet	g. Strniša.
Slabo oblečen mlad človek	g. Šubelj.
Hišna pri Grudnovih	gna Lehmannova.
Prvi občinski svetnik	g. Potokar.
Drugi občinski svetnik	g. Kovič.
Peter, Gornikov sluga	g. Koleča.

Čas: polpreteklost.

„Kaj tako rezkega in resničnega nisem napisal še nikoli . . . Zdaj sem že popolnoma ostavil stezo tiste umetnosti, ki ima samo nalogo zabavati filistre, da ne zaspe v svoji masti.“ —

Cankar v pismu iz leta 1900 o komediji **Za narodov blagor**.

ANFISA

Drama v štirih dejanjih. Spisal Leonid Andrejev. Prevel
Ivan Vovk.

Režiser: g. O. ŠEST.

Fedor Ivanovič Kostomarov, odvetnik . . .	g. Terčič.
Aleksandra Pavlovna, njegova žena . . .	ga Pregarčeva.
Anfisa	{ . ga Šaričeva.
Ninica	
} sestri Aleksandre Pavlovne { . gna Gorupova.	
Pavel Pavlovič Anosov	{ starši Aleksandre { g. Ločnik.
Aleksandra Ivanovna	
Anosova	
} Pavlovne { ga Rogozova.	
Babica	ga Nikolajeva.
Ivan Petrovič Tatarinov	g. Škerl.
Andrej Ivanovič Rosental	g. Kralj.
Gimnazijalec Peter	g. Rakuša.
Pomerancev, Petrov tovariš	g. Strniša.

Ali bi bil Andrejev napisal to dramo, če bi bil Fedor samo navaden moralni slabič in vživač, kakoršnih je vse polno na zapadu, v življenju in v literaturi? Ne verjamem. V Fedji je rahla, razbolela duša, fantastična, s potezo nakvišku. Fedja je eden tistih večnih iskačev, ki jih toliko srečujemo v ruski knjigi. Z grozo v srcu hodi za skrivnostjo, za „obrazom“, ki bi ga rad zagledal v telesnosti, v ženski; ta obraz Fedja bolj čuti in sluti nego jasno vidi v svoji notranosti. Anfisa, kača s strupom na prstu, spozna, da tudi ona ni tisti njegov obraz, da ga išče Fedjino oko že v Ninočki; to spoznanje zlomi kači hrbtenico, a preden pogine sama, piči Fedjo do smrti . . . Ne, Fedja ni samo slabič; zakaj slabiči ne izzivajo usode; on pa jo izziva, izziva jo v Anfisi, izziva jo v zagonetni starki, in jo tako sam potegne nase. Zato je tudi dramatičen.

Hasanaginica

Drama v treh dejanjih. Spisal Milan Ogrizović, poslovenil
Anton Funtek.

Režiser: ZVONIMIR ROGOZ.

Aga Hasanaga		g. Danilo.
Hasanaginica		ga Danilova.
Sultanija	} njiju deca {	ga Šaričeva.
Fata . . .		Vida.
Meho . . .		Ruta.
Ahmed . . .		Mala Ljubičeva.
Beg Pintorović, brat Hasanaginičin :		g. Gaberščik.
Zarifhanuma, njena mati		gna Wintrova.
Umihanuma, mati Hasanagova		ga Juvanova.
Imoski kadija		g. Gregorin.
Teta Hata	} rodbina Kadijeva {	gna Erjavčeva.
Teta Aiša		gna Maškova.
Ibrahim . .		g. Plut.
Husref . . .		g. Strniša.
Robinjica Vlahinja		ga Rogozova.
Latifa, služkinja pri Zarifhanumi		gna Lehmannova.
Husejin, starec, sluga Hasanagov		g. Terčič.
Starejšina svatov		g. Ločnik.

Mali begovič v zibelki. Služkinje. Sluge. Vojniki (askeri).
Kmetje. Sužnje. Sužnji. Igralke. Igralci. Muslimi. Muslimke.
Družice. Svatje. Deca itd.

Prvo dejanje se godi na Hasanagovi kuli, drugo v hiši bego-
vice Zarifhanume.

Čas: Hrvatska narodna pesem.

PYGMALION

Komedija v petih dejanjih. Spisal Bernard Shaw.

Režiser M. MURATOV.

Henrik Higans, profesor	g. Putjata.
Mrs. Higans, njegova mati	ga Manjecka.
Polkovnik Pickering	g. Nikolajev.
Mrs. Pirs, gospodinja	ga Volkova.
Eliza Dulitl, cvetličarka	ga Marševa.
Dulitl, pometač, njen oče	g. Muratov.
Mrs. Ainsford-Hil	ga Nikolajeva.
Klara } njena otroka	ga Čengerijeva.
Fredi }	g. Čengeri.
Sprehajalec	g. Kuratov.
Sarkastičen gledalec	g. Manjecki.
Sluga pri Mrs. Higans	g. Volkov.

Godi se v Londonu.

I. Ob nenadni plohi se je zateklo več ljudi pod neki pristrešek vedrit. Znameniti fonetik profesor Higans posluša njih govorico, si dela beležke in pogodi vsakemu po njega izgovarjavi rojstni kraj. Pri tem se seznani z Elizo Dulitlovo, ki prodaja cvetlice po cestah in govori surovo narečje; zabeljeno z najprištetnejšimi poličnimi izrazi. Tam se mu predstavi tudi polkovnik Pickering, slaven raziskovalec indijskih narečij, ki je prišel nalašč radi Hignsa v London.

II. Eliza se oglasi pri Hignsu z željo, naj jo uči olikanega govora, da bi lahko postala boljša cvetličarka v prodajalni. Higns stavi s Pickeringom, da bo Elizo v šestih mesecih toliko uglasil, da bo sposobna za občevanje v najodličnejši družbi. Elizin oče, zanemarnjen cestni pometač, pride po hčer, a se pobota s Hignsom, da sme hči ostati pri profesorju. V pogovoru razvija Dulitl tako originalne nazore, da opozori Higns nanj v pismu ameriškega čudaka-milijonarja.

III. Hignsova mati ima sprejemni dan in pričakuje posetov. Kar prihrumi Higns, ki se ga mati zaradi njegovega osornega vedenja pred družbo ženira; ne-le, da se ji ne da odgnati, še svojo učenko hoče vvesti, da se lahko vsi prepričajo, kako je napredovala. Elizina vnajnost se je res izlikala, a v pogovoru ji uide vsak hip kak pouličen izraz.

IV. Po nadaljnjih treh mesecih se je Eliza tako izobrazila, da jo Higns na neki vrtni veselici lahko predstavi za vojvodinjo. Pickering mora priznati, da je stavo izgubil. Ali z Elizo je sedaj stvar kočljiva. Kako naj živi poslej? Kaj naj bo iz nje? „Sedaj, ko ste naredili damo iz mene, ne morem več ničesar prodajati...“ Higns noče razumeti, da ga ona ljubi, on sam zakriva z robotostjo svoje nagnenje do nje. Eliza mu pred razstankom vrne tudi orstan, ki ji ga je on podaril; Higns ga vrže v kamin in odide. Ona se nasmehe in išče kleče prstana.

V. Profesor ne more več brez Elize živeti. Dulitl, nekdanji pometač, je postal bogat mož; oni Amerikanec se ga je soomnil v svoji oporoki kot najoriginalnejšega angleškega moralista. V tem pride tudi Eliza; Higns začuti, da je ustvaril iz nje žensko in da ta svoj stvor ljubi... kakor pravljični Pygmalion, ki se je zalubil v svoj kip.

LEPA VIDA

Opera v štirih dejanjih. Besedilo po Josipu Jurčiču
vglasbil Risto Savin.

Dirigent: I. BREZOVŠEK.

Režiser: F. BUČAR.

Anton, kmet in krčmar blizu Sušaka (bariton) g. Levar.
Vida, njegova žena, poprej šivilja na Reki
(sopran) gna Zikova.
Neža, gospodinja pri Antonu (alt) gna Šterkova.
Grega, njen oče (bas) g. Pisarevič.
Alberto, mlad Benečan (tenor) g. Kovač.
Pietro, njegov prijatelj (bas) g. Zathej.
Ninetta, služkinja pri Albertu (sopran) ga Trbuhovičeva.
Giovanni, sluga pri Albertu (bas) g. Zorman.
Lola, plesalka (sopran) gna Chladkova.
Gost (tenor) g. Simončič.
Prva deklica (sopran) gna Vrhunčeva.
Druga deklica (sopran) gna Šuštarjeva.

Gostje, maske, romarji. — Godi se v začetku devetnajstega stoletja blizu Sušaka, v Benetkah in na Trsatu. — Nove dekoracije po načrtu akad. slikarja Klemenčiča naslikal gospod Skružný. Plese priredil baletni mojster Pohan. — Prva vprizoritev l. 1910. v Ljubljani.

I. Vida uide ponoči z Benečanom Albertom.

II. Biva že leto dni pri Albertu, ki pa ljubi plesalko Lolo. Albertov prijatelj Pietro si zaman skuša pridobiti Vidino ljubezen. Dasi se je uveril o nje zvestobi, jo Alberto vendar pahne od sebe.

III. Vido je prignalo hrepenenje po otroku domov. Mož Anton jo z veseljem pozdravi in hoče ž njo srečno živeti; a Vida ga ne more ljubiti.

IV. Na Trsatu, kamor sta prišla poleg Vide in njenega moža tudi Alberto in Pietro, izve Anton za preteklost svoje žene. Ko mu ta vse prizna, plane Anton na Alberta in ga zadavi; on sam se zgrudi mrtev: zadela ga je kap. Vida zblazni.

TRUBADUR

(IL TROVATORE)

Opera v štirih dejanjih. Besedilo spisal S. Cammerano,
prevel A. Štritof. Vglasbil G. Verdi.

Grof Luna (bariton)	g. Romanovski.
Leonora (sopran)	gna Richterjeva.
Ineza, njena družica (sopran)	gna Vrhunčeva.
Azucena, ciganka (mezzosopran)	gna Thierryjeva.
Manrico, njen rejenec, trubadur (tenor)	g. Drvota.
Ruiz, njegov prijatelj (tenor)	g. Mohorič.
Ferrando, načelnik grajske straže (bas)	g. Zupan.
Ciganski poglavar (bas)	g. Vovko.
Sel (tenor)	g. Simončič.

Služinčad, spremstvo, vojaki, cigani. — Godi se deloma v
Biskaji, deloma v Aragoniji v 15. stoletju. — Prva vprizoritev
l. 1853. v Rimu.

I. Ferrando pripoveduje straži, da je imel stari grof Luna dva
sina. Mlajšega je bila neka ciganka začarala. Ker so jo zato sežgali.
je ugrabila njena hči Azucena grofovo dete in ga baje iz maščevanja
vrgla v ogenj. Po nalogu rajnega grofa, ki tega nikdar ni mogel
verjeti, išče Ferrando zločinsko ciganko. — **Premena.** Leonora
razodene Inezi, da ljubi trubadurja. Grof Luna hoče zapeti Leonori
podoknico. Sreča se s svojim tekmeccem Manricom ter ga pozove
na dvoboj.

II. Azucena pripoveduje Manricu grozne doživljaje iz svoje
preteklosti in mu odkrije svoje sovraštvo proti Lunovim. Manrico
sklene maščevati se nad protivnikom. V tem pride sel s poročilom,
da namerava Leonora iti v samostan, ker misli, da je Manrico
mrtev. — **Premena.** Luna hoče preprečiti Leonorin vstop v
samostan. Manrico prihti in odvede Leonoro.

III. V taborišče grofa Lune privedo Azuceno, v kateri spozna
Ferrando zločinsko ciganko. — **Premena.** Manricu in Leonori
naznani Ruiz, da vedejo Lunovi vojaki Azuceno na grmado. Man-
rico odide, da bi jo rešil.

IV. Manrico je z Azuceno vred pal v roke Luni. Oba sta ob-
sojena na smrt. Pred ječo toži Leonora. Z dvora se čuje mrtvaški
zbor, iz ječe Manricova pesem. Da bi rešil Trubadurja, obljubi Le-
onora Luni, da se mu bo vdala. — **Premena.** Leonora, ki je bila
vzela strup, pride v ječo po Manrica; on pa jo pahne od sebe,
misleč, da mu je postala nezvesta. Ko Leonora umre, da Luna Man-
rica sežgati. Azucena mu razodeno grozno skrivnost: Bil je tvoj
brat.

GLUMAČI

(PAGLIACCI)

Opera v dveh dejanjih. Spisal in vglasbil R. Leoncavallo.

Dirigent: I. BREZOVŠEK.

Režiser: F. BUČAR.

Canio, vodja glumačev, v komediji

Pagliaccio (tenor) g. Drvota.

Nedda, njegova žena, v komediji

Colombina (sopran) gna Thalerjeva.

Tonio, glumač, v komediji Taddeo (bariton) . g. Levar.

Beppo, glumač, v komediji Arlecchino (tenor) g. Mohorič.

Silvio, kmečki fant (bariton) g. Romanovski.

Kmetje, kmetice in otroci. — Godi se v Calabriji l. 1865.

Prva vprizoritev l. 1892. v Milanu.

I. Ljudstvo pozdravlja prihajajoče glumače, ki vabijo na večerno predstavo. Canio, vodja družbe, se pripelje s svojo ženo Neddo. Ko hoče ta z voza, priskoči Tonio, da bi ji pomagal, Canio pa mu da zaušnico in odide v krčmo, drugi gredo v cerkev. Nedda ostane sama. Kmalu pride Tonio in ji razodene svojo ljubezen, ona pa ga zasmehuje in ga udari z bičem. Ves razjarjen Tonio odhiti, ostane pa blizu na preži. — Kmečki fant Silvio, Neddin ljubček, pride in jo pregovarja, naj ž njim pobegne, kar ona naposled obljubi. Tonio je šel medtem po Cania, in baš ko se ljubimca poslavljata, ju zasači Canio. Silvio pobegne, Nedda pa Caniju ne izda zapeljivčevega imena. Canio plane z bodalom nanjo, ali Beppo prepreči nesrečo. Canio odide ves potrtn na svoj mali oder.

II. Predstava se začne. Colombina - Nedda, žena Pagliaccia - Canja pričakuje ljubčka Arlecchina - Beppa. Ta se oglasi pod okencem s serenado. Poprej pa še pride Taddeo-Tonio, ki bi si tudi rad pridobil ljubav Colombine. Ali Arlecchino pride, vrže Taddea skozi vrata in uživa Colombine ljubezen, — pa ne dolgo, kajti Taddeo privede Pagliaccia baš v trenutku, ko se nezvesta žena poslavlja od ljubčka. Pagliaccio očita Colombini nezvestobo, ona pa se mu roga, kar ga silno razkači, tako da pozabi, da igra komedijo. Tudi poslušalci zapazijo, da to ni več komedija, temveč resnica. Canio zahteva vedno bolj strastno ime zapeljivčevo, ali zaman, besni Canio plane za bežečo Neddo, jo smrtno rani in ko zagleda na pomoč hitečega Silvia, umori tudi njega.

GOZDNE VILE

(LES SYLPHIDES)

Balet v enem dejanju. Po Chop novi glasbi vprizorila
solo-plesalka gospa H. D. Poljakova.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: ga. POLJAKOVA.

- 1.) Predigra: Polonaise št. 3.
- 2.) Nocturne šte. 2, plešejo dame: Poljakova, Nikitina, Svobodova, Špirkova, Chladkova in baletni zbor.
- 3.) Prélude šte. 7, pleše gna Svobodova.
- 4.) Valse šte. 7, plešeta dami Poljakova in Chladkova.
- 5.) Valse šte. 11, pleše gna Nikitina.
- 6.) Mazurka šte. 23, pleše gospa Poljakova.
- 7.) Grande valse brillante šte. 1, plešejo dame: Poljakova, Nikitina, Svobodova, Špirkova, Chladkova in baletni zbor.

Godi se v bajnem gozdu.

Mesečina. Priroda počiva po vročem dnevu. Prikažejo se gozdne vile, ki jih še nihče nikdar ni videl, — samo poet si jih more domišljati.

Pesnik pohaja v noči po gozdu in išče navdušenja. Vidi po gozdu rajajoče vile ter se jim pridruži.

Svita se, jutranja zarja prežene gozdne vile, poet koprneč zre za njimi.

FAUST FAUST

Opera v petih o Goetheju spisala
J. Barbier in M. Carré, vglasbil Charles Gounod.

Dirigent: F. RUKAVINA.

Režiser: F. BUČAR.

Faust (tenor) g. Kovač.
Mefisto (bas) g. Zathey.
Margareta (sopran) gna Richterjeva.
Valentin, njen brat (bariton) g. Przibyslawski.
Marta, njena sosedka (alt) gna Ropasova.
Siebel, študent (sopran) gna Šuštarjeva.
Wagner, „ (bas) g. Zorman.

Vojaki, meščani in meščanke. Prikazni v podzemeljskem kraljestvu. — Plese priredil g. baletni mojster Pohan. — Godi se na Nemškem v začetku šestnajstega stoletja. — Prva vpriporitev l. 1859. v Parizu.

I. Faust obupuje, ker je uvidel, da je v vedi zaman iskal rešitve svetovne uganke. Že si hoče vzeti življenje, kar zapoje velikonočni zvonovi in ga iztrgajo mračnim mislim. Sedaj pokliče hudiča na pomoč. Mefisto mu obljubi novo mladost, če se mu Faust zapiše. Faust privoli po težkem boju še-le, ko mu je Mefisto pričaral Margaretino podobo pred oči.

II. Ljudstvo pije in raja pred mestom. Valentinu, ki se odpravlja na vojno, obljubita Wagner in Siebel, da bosta čuvala njegovo sestro Margareto. Pivcem se pridruži Mefisto in se spre z Valentinom; a Mefistu ne škodi orožje; vsi spoznajo osupli, da se bijo z vragom samim in se umaknejo. Mefisto pokaže Faustu Margareto, ki prihaja iz cerkve. Faust jo nagovori, ona ga zavrne.

III. Mefisto položi dragocen nakit Margareti na prag. Deklica ga najde, si ga nadene in je vsa očarana. Faust pride, in med obema vzplamti ljubezen.

IV. Valentin se je vrnil domov. Mefisto zapoje zabavljivo podoknico, Valentin plane iz hiše in pade smrtno ranjen v boju zoper Fausta in Mefista. Margareto, ki se vrže plakaje na umirajočega, prekolne. — Premena. Margareta išče utehe v cerkvi, ali zli duh jo muči, dokler se nezavestna ne zgrudi.

V. Mefisto privede Fausta v svoje čarobno kraljestvo, kjer ga omamijo lepe grešnice. (Balet.) Toda Fausta peče vest, spomni se Margarete, prikazni izginejo, in nenadoma je zopet na zemlji. Mefisto ga vede k Margareti. — Premena. Margareta je v ječi, ker je umorila svoje dete. Faust jo hoče rešiti, a je ne more pregovoriti, da bi šla z njim. Ko se prikaže še Mefisto, kliče prestrašena deklica v skrajni sili nebesa na pomoč: Bog se je usmilil in jo sprejme k sebi. Fausta odvede Mefisto.

Hasanaginica.

Narodna pesem — zapisal Vuk Štefanović Karadžić.

Šta se bjeli u gori zelenoj?
Al je snijeg, al su labudovi?
Da je snijeg, već bi okopnio,
labudovi već bi poletjeli;
nit je snijeg, nit su labudovi,
nego šator age Hasan-age;
on boluje od ljutih rana,
oblazi ga mati i sestrice,
a ljubovca od stida ne mogla.
Kad li mu je ranam bolje bilo,
on poruči vjernoj ljubi svojoj:
„Ne čekaj me u dvoru bjelomu,
ni u dvoru, ni u rodu momu.“
Kad kaduna rječi razumjela,
još je jedna u toj misli stala,
jeka stade konja oko dvora;
tad pobježe Hasanaginica,
da vrat lomi kule niz pendžere;
za njom trče dvje ćere djevojke:
„Vrati nam se, mila majko naša!
Nije ovo babo Hasan-aga,
već daidža Pintorović-beže.“
I vrati se Hasanaginica,
ter se vješa bratu oko vrata:
„Da moj brate, velike sramote!
Gdje me šalje od petero djece!“
Beže muči, ništa ne govori,
već se maša u džepe svione
i vadi joj knjigu oprošćenja,
da uzimlje potpuno vjenčanje,
da gre s njime majci u nafrage.
Kad kaduna knjigu proučila,
dva je sina u čelo ljubila,
a dvje ćere u rumena lica,
a s malahnim u bešici sinkom
odjelit se nikako ne mogla,

već je bratac za ruke² uzeo
i jedva je s sinkom rastavio,
ter je meće k sebi na konjica,
s njome grede dvoru bijelomu.
U rodu je malo vrijeme stala,
malo vrijeme, ni nedjelju dana,
dobra kada i od roda dobra,
dobru kadu prose sa svih strana,
a najviše Imoski kadija.

Kaduna se bratu svome moli:

„Aj tako te ne želila, braco!
Nemoj mene davat ni za koga,
da ne puca jadno srce moje,
gledajući sirotice svoje.“

Ali beže ništa ne hajaše,
već nju daje Imoskom kadiji.

Još kaduna bratu se moljaše,
da napiše listak bjele knjige,
da je šalje Imoskom Kadiji:

„Djevojka te ljepo pozdravljaše
a u knjizi ljepo te moljaše:

Kad pokupiš gospodu svatove,
i kad podješ njenom bjelu dvoru,
dug pokrivač nosi na djevojku,
kada bude agi mimo dvora,
da ne vidi sirotice svoje.“

Kad kadiji bjela knjiga dodje,
gospodu je svate pokupio,
svate kupi, grede po djevojku.

Dobro svati došli do djevojke,
i zdravo se povratili s njome;
a kad bili agi mimo dvora,
dvje je ćerce s pendžera gledahu,
a dva sina pred nju izhodjahu,
tere svojoj majci govorahu:

„Svrati nam se, mila majko naša,
da mi tebe užinati damo!“

Kad to čula Hasanaginica,
starješini svata govorila:

„Bogom brate, svata starješina,
ustavi mi konje uza dvora,
da darujem sirotice moje.“

Ustaviše konje uza dvora.

Svoju djecu ljepo darovala:

svakom sinu nože pozlaćene,
svakoj ćeri čohu do poljane;

a malomu u bešici sinku,
 njemu šalje uboške haljine.
 A to gleda junak Hasan-aga,
 pak dozivlje do dva sina svoja:
 „Hod'te amo, sirotice moje,
 kad se neće smilovati na vas
 majka vaša srca kamenoga.“
 Kad to čula Hasanaginica,
 bjelim licem u zemlju udrila
 uput se je s dušom rastavila,
 od žalosti gledajuć sirote.

Avgusta Danilova.

Ob njenem povratku iz Amerike.

Odveč bi bilo pripovedovati, kdo je Gusti Danilova. Umetniška dinastija Danilov je znana pri nas v zadnji gorski koči.

V duhu gledam ozko, nizko dvorano v stari patricijski hiši v Šelenburgovi ulici, nasproti nekdanje nemške kazine. Ob stenah velika ogledala v zlatih okvirjih, nobenih lož, zadaj malo vzvišeno dijaško stojišče in spredaj majcen, majcen oder. Tu je v letih, ki mi že skoraj uhajajo iz spomina, prirejalo naše častitljivo Dramatično društvo svoje prve predstave. Diletantje — slovenskih igralcev po poklicu takrat še ni bilo — so igrali ob nedeljah dela kakor „Zmešnjava nad zmešnjava“, „Zapravljivec“, „Mlinar in njegova hči“, „Čevljar baron“. Borštnik, Danilo, Kajzelj, Verovšek, obe Nigrinovi, Slavčeva so bili med prvimi stebri mladega slovenskega gledališča, katerega vodstvo je bilo v rokah starega doktorja Staréta, ki je bil kot odbornik Dramatičnega društva ob enem ravnatelj, blagajnik in glavni režiser. Skrbeti je imel tudi za naraščaj in ta svoj posel je vršil na zelo enostaven način. Kadar je srečal pri kaki slavnosti, na plesu, ali tudi na ulici čedno dekle, jo je pogledal prav od blizu — bil je zelo kratkoviden — in jo vprašal, ali bi ne hotela k gledališču.

Danilova, s svojim deklinškim imenom Gustika Gostičeva, je hodila v šentjakobsko deklinško šolo na Starem trgu, ko se je Dramatično društvo povzpelo do važnega koraka: vpri-zoriti v starem Deželnem gledališču v Zvezdi opereto „Mesečnica“, za katero je bilo treba že večjega aparata. Doktor Staré je imel obilo posla, da ga je spravil skupaj. Slučaj ali umetniški instinkt vrhovnega gospodarja slovenskega gledališča je hotel, da je našla takrat tudi naša današnja prva igralka pot na slovenske gledališke deske. Doktor Staré je bil namreč srečal Gustiko Gostičevo na Starem trgu, ko je šla iz šole, in brhko dekle z gracijoznimi kretnjami mu je tako ugajalo, da jo je kratkomalo vprašal, če hoče sodelovati v opereti „Mesečnica“. Dekletce, ki je bilo že videlo par nemških predstav, se je na glas zasmejalo staremu hromemu doktorju in je ponudbo sprejelo. Toda pojavile so

**Avgusta Danilova kot Arija v
tragediji „Arija in Mesalina“**

se „nenadne“ zapreke, kakor mnogokrat pri gledališču: mati niso hoteli. Toda gospodična Gusti je imela že takrat svojo voljo, ki je zmagala, in naša heroinja je nastopila v „Mesečnici“ kot paž. Ker je svojo ulogo dobro izvedla, jo je sprejelo Dramatično društvo v svojo igralsko šolo, ki jo je vodil takrat Borštnik. Napredovala je brzo in že v letu 1886. je prvič nastopila z večjo ulogo v igri „Oče so rekli, da le“, v kateri je nastopila prvič skupno z Danilom, ki jo je odslej spremljal na odru in v življenju. Ker je bilo očito, da razpolaga z veliko nadarjenostjo in pridnostjo, jo je poslal deželni odbor v študijske svrhe na Dunaj, kjer se je iz ljubke naivke razvila v sentimentalno ljubimko in salonsko damo. Po svojem povratku je pet let poučevala v dramski šoli. Leta 1908. jo najdemo med prvimi močmi tržaškega gledališča. Leta 1913. pa jo je stremljenje po novem in boljšem pognalo v Ameriko, od koder se nam je povrnila šele letos z bogatejšimi izkušnjami, a z isto ljubeznijo do slovenske umetnosti in domovine, ki jo je vedno dičila. Med njene najboljše vloge spadajo Fedora, Nora, Sappho, Zaza in Elizabeta v „Mariji Stuart.“ Dalje je z odličnim uspehom nastopala v „Valenski svatbi“, „Ekvinokciju“ itd. Najboljša stran Avguste Danilove je, da se je znala vedno prilagoditi toku in duhu časa. Tako je klasična heroinja leta 1908. s krasnim uspehom nastopila na ljubljanskem odru kot Roza Bernd v istoimenski Hauptmannovi naturalistični drami. Rozo Bernd smatram za njeno najboljšo vlogo. Po svojem povratku iz Amerike nastopi prvič v Ogrizovičevem delu „Hasanaginica“. Bodi nam pozdravljena na rodni tleh.

F. J.

Ruski gostje v Ljubljani.

Dne 1. septembra 1920 je stopil ruski ansambl, prvokrat na deske slovenskega odra. Ta dan je pomemben datum in postane mogoče v zgodovini razvoja slovenskega Narodnega gledališča mejnik nove dobe.

Zanimivo je, da nas je ravno ruska dramska družba seznanila z enim najodličnejših dramatikov sedanje dobe, Bernardom Shawom. Igrali so Pygmaliona. Uspeh je bil popoln. V naslednjih dneh smo videli še „Anfiso“ Leonida Andrejeva, „Ljubosumje“ Arcibaševa in „Zlato jesen“ Flers-Caillaveta. Repriza „Pygmaliona“ pri skoro razprodani hiši je najboljši dokaz, kako intenzivno je umela spojiti vzorna igra ruskih igralcev oder z občinstvom neglede na to, da velik del posetnikov ruskega jezika ni razumel.

In ravno tu je glavna vrlina ansambla gospoda Muratova. Njegovi igralci žive na odru pravo in polno življenje. Notranja veza, ki jih spaja, ostane nepretrgana od prvega do poslednjega prizora. Besede in geste so prepričevalne, pavze polne težke vsebine. Vsak posameznik na odru je osebnost, ki umetniško doživlja, in fin instrument, ki pod nevidno taktirko režiserjevo umetniško izraža to, česar mu je po naravi vprizorjenega dela srce polno. Ljubezen in sovraštvo, dobrot in zloba, hrépenenje, maščevalnost, požrtvovalnost, strah, sploh vse nianse, ki jih je sposobno človeško srce, se zrealijo pred našimi očmi jasno in neposredno v igri ruskega ansambla. Duša umotvora diha z odra v občinstvo.

Kot čisto posebne umetniške individualnosti moramo omeniti gospoda Putjato in Muratova ter gospe Marševo in Mansvjetovo.

Gospoda Putjato smo videli v štirih različnih vlogah. Ta umetnik po božji volji se zna res tako popolnoma [spojiti z igrano vlogo, da od človeka Putjate ne ostane čisto nič več. Pred našim kritičnim očesom stoji mojster, razpolagajoč s preobiljem plastičnega, dikcijskega in vokalnega bogastva, pred našim duševnim očesom pa tip, ustvarjen od velikega in resničnega umetnika. Njegova igra, to je notranjost, iztisnjena na površino obraza in telesa. Pri vsaki nadaljnji predstavi si nehote vnovič in vnovič pogledal na plakat, da se prepričaš, ali je to res isti umetnik, ki je igral včeraj Tatarinova, predvčerajšnjim profesorja Higensa itd. Vse njegove kreacije so bile odlične in prvovrstne, njegov Tatarinov v „Anfisi“ pa je bil nedosegljiv. Na takega Tatarinova bi bilo tudi Umetniško gledališče Stanislavskega ponosno. Zanimalo bo, da je gospod

Mihajl Muratov

Putjata, ki je bil prej po poklicu advokat, šele 12 let pri gledališču.

Gospod Muratov izhaja iz šole Malega gledališča v Moskvi. Malo gledališče v Moskvi se nahaja ves čas v viteški umetniški borbi z Umetniškim gledališčem Stanislavskega. Medtem, ko priznava poslednje absolutno individualnost režiserja, goji in propoveduje Malo gledališče individualnost igralca. Pota so razna, rezultati isti: vzorne predstave. Tudi ga Muratova smo videli v štirih vlogah. Njegova sila leži v dikciji in karakteristiki. Njegov patos je prijeten, ker je prirodni, nevsiljiv. Zlasti Sergej Petrovič in Fedor Ivanovič Kostomarov bosta ostala v dobrem spominu vsakomur, ki ju je videl. Cestni pometlač Dulitl je bil krepko zamišljena in virtuožno izdelana figura.

Gospo Mansvjetovo smo videli žal le v „Anfisi“. Ona je odlična umetnica, toda v mimiki od časa do časa prekorači mejo umetniško dovoljenega, pretirava in spominja na film. Vzlic temu je njena „Anfisa“ prepričala in ostavila globok vtis.

Gospa Marševa je že kot Eliza Dulitlova osvojila srca občinstva, toda vrhunec svoje umetnosti nam je pokazala šele v Ninočki. Njena igra je živa, globoko občutena in sega do srca. Gospa Marševa je prišla preko plastične umetnosti k drami, in to daje njenim kreacijam neko čisto posebno linijo.

O ostalih članih ruske dramske družbe spregovorimo še, ko se občinstvo z njimi bolje seznani. Upravi Narodnega gledališča se je posrečilo angažirati skoro ves ansambl gospoda Muratova.

P. G.

Gledališka kronika.

Slovensko narodno gledališče v Mariboru je otvorilo svojo drugo sezono v soboto 18. t. m. s Cankarjevimi „Hlapci“. Sezona obeta postati izredno bogata. Igralo se bo ob torkih, sredah, četrtek, sobotah, nedeljah in praznikih. Vprizore se sledeče drame: Borštnik — „Stari Ilja“; Cankar — „Hlapci“, „Pohujšanje v dolini šentiljorjanski“; Detela — „Učeniak“; Jelenc — „Kosovo“; Lah — „Noč na Hmeljniku“, „Pot v Betlehem“; Linhart — „Županova Micika“; Majcen — „Kasija“; Milčinski — „Kjer ljubezen, tam Bog“; „Volkašin“; Novačan — „Veleja“; Puhar — „Požar“; Brana — „Istra“; Čorović — „Zulumčar“; Nušić — „Knez od Semberije“; Ogrizović — „Smrt Smailage Cengića“; Petrović — „Mrak“; Vojnović — „Ekvinokcij“; Andrejev — „Anfisa“; Gogolj — „Revizor“; Tolstoj — „Vstajenje“; Šamberk — „Ulica št. 15.“; Shakespeare — „Sen kresne noči“; Shaw — „Obrt gospe Warren“; Wilde — „Idealni soprog“; Brieux — „Žrtve“; Henequin in Bildhaut — „Gospa predsednica“; Lavedan — „Dvoboj“; Molière — „Skopuh“; Sardou in de Najac — „Cyprienne (Divorçons)“; Scribe — „Kozarec vode“; Echegaray — „Galeotto“; Nicodemi — „Perjanica“; Michaelis — „Revolucijska svatba“; Ibsen — „Heda Gabler“; Strindberg — „Smrtni ples“ I. del, „Smrtni ples“ II. del (Vampir), „Velika noč“; Drégely — „Če frak dobro pristojā“; Molnár — „Vrag“; Anzengruber — „Podkriževalci“, „Samski dvor“; Costa — „Brat Martin“; Czinner — „Maska satanova“; Ernst — „Odgojitelj Lanovec“; Hebbel — „Marija Magdalena“; Kadelburg in Blumenthal — „Pri belem konjičku“; Raimund — „Zapravljivec“; Schönherr — „Otroška tragedija“, „Zemlja“; Sudermann — „Tiha sreča“; Wedekind — „Zemski duh“; Wildgans — „Uboštvo“; Peiskar in Grünecke — „Kako so palčki premagali orjaka“.

Opera in opereta bosta zastopani s sledečimi deli: Blodek — „V vodnjaku“; Verdi — „Trubadur“; Audran — „Punčka“; Heuberger — „Operni ples“; Kalmán — „Jesenski manever“; Offenbach — „Orfej v podzemlju“; Parma — „Amazonke“; J. Strauss — „Netopir“; O. Strauss — „Valčkov čar“; Suppé — „Lepa Galatea“.

Upravo vodi g. Hinko Nučič, dramaturgične posle je prevzel g. Milan Skrbinšek. Umetniško osebje sestoji iz sledečih dam in gospodov: Berta Bukšekova, Štefanija Dragutinovičeva, Elvira Kraljeva, Slavica Mezgečeva, Lucija Ožegovičeva, Katica Petkova, Viki Podgorska, Danica Savinova, Iva Setinska, Mila Voukova, Valo Bratina, Ivan Gabrič, Edo Grom, Vekoslav Janko, Rudolf Mikulič, Hinko Nučič, Josip Povh, Pavel Rasberger, Vinko Rožanski, Mário Silla, Milan Skrbinšek, Mário Šimenc, Ljudevit Svagelj, Ciril Velušček, Rado Železnik.

V dramatični šoli poučujejo gospodje Milan Skrbinšek, Valo Bratina, Antun Ivanović-Mecger in Jakob Pečnik. Uprava bo izdajala tednik „Gledališki vestnik“.

Molière na našem ljudskem odru. V nedeljo dne 19. t. m. se vprizori na Ljudskem odru Molièrova komedija „Scapinove zvijače“ (Les fourberies de Scapin). Po „Skopuhu“ (L'avare), „Namišljenem bolniku“ (Le malade imaginaire) in „Goskaj z dežele“ (Les précieuses ridicules) je to četrto delo slavnega komediografa, ki se vprizori v slovenskem jeziku.

Gospod Nikola Zec, prvi basist dunajske Državne opere, nastopi dogovorno z upravo Narodnega gledališča dvanaestkrat v tekoči sezoni v ljubljanskem opernem gledališču kot gost.

Cene prostorom

Parter	Drama	Opera
Sedež I. vrste	24 K . . .	30 K
" II. - III. vrste	20 " . . .	26 "
" IV. - IX. vrste	18 " . . .	22 "
" X. - XIII. vrste	14 " . . .	18 "
Dijaško stojišče	3 " . . .	3 "

Lože

Lože v parterju in		
I. redu za 4 osebe	100 " . . .	140 "
Balkonske lože za 4 osebe	70 " . . .	100 "
Nadaljne vstopnice v		
I. redu in parterju	20 " . . .	25 "
Nadaljne vstopnice v		
balkonskih ložah	15 " . . .	20 "

Balkon

Sedež I. vrste	15 " . . .	18 "
" II. - III. vrste	10 " . . .	14 "

Galerija

Sedež I. vrste	7 " . . .	8 "
" II. - V. vrste	6 " . . .	6 "
Stojišče	2 " . . .	2 "

Vstopnice se dobivajo v predprodaji pri dnevni blagajni (**operno gledališče**) od 10. do pol 1. ure in od 3. do 5. ure proti 10% povišku in na dan predstave pri blagajni za gorenje cene.

Med predstavo vstop ni dovoljen.

Ponatisk dovoljen
le z označbo vira.

Gledališki list izhaja vsako soboto in prinaša poročila o repertoarju Narodnega gledališča v Ljubljani, vesti o gledališki umetnosti pri nas in drugod, kratke članke o važnejših dramskih in opernih delih in njih avtorjih. Sodelujejo: Fran Albrecht, Anton Funtek, Pavel Golia, Fran Govekar, Matej Hubad, Friderik Juvančič, Pavel Kozina, Alojzij Kraigher, Anton Lajovic, Ivan Prijatelj, Ivan Vavpotič, Josip Vidmar, Oton Župančič in dr.

NATISNILA UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI.